

Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

BM-II.059.1.429.2026

Warszawa, /elektroniczny znacznik czasu/

Pan
Włodzimierz Czarzasty
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na interpelację nr 18339 Pani Posłanki Karoliny Pawliczak, w sprawie uregulowania zasad stosowania środków zabezpieczających wobec mieszkańców domów pomocy społecznej, proszę przyjąć poniższe wyjaśnienia.

Na wstępie należy podkreślić, że kwestie związane z zagwarantowaniem pensjonariuszom bezpieczeństwa i odpowiedniej jakości usług są istotnym elementem funkcjonowania każdej jednostki zapewniającej całodobowy pobyt. Zgodnie z ustawą z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej organizacja domu pomocy społecznej (DPS), a także zakres i poziom usług świadczonych w placówce uwzględniają w szczególności wolność, intymność, godność i poczucie bezpieczeństwa jej mieszkańców oraz stopień ich fizycznej i psychicznej sprawności. Domy pomocy społecznej powinny zapewniać przebywającym w nim osobom opiekę opartą na wsparciu, szacunku i indywidualnym podejściu.

Dla sytuacji, w których zachowanie mieszkańców placówki narusza bezpieczeństwo i prawa ich samych bądź innych pensjonariuszy albo personelu, przepisy prawa określają procedury działania przy wykorzystaniu standardowych środków przymusu bezpośredniego. Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego przewiduje, że w jednostce organizacyjnej pomocy społecznej można je stosować w razie:

- zamachu przeciwko życiu lub zdrowiu własnemu lub innej osoby,
- zamachu przeciwko bezpieczeństwu powszechnemu,
- niszczenia przez pensjonariuszy lub uszkodzania przez nich w sposób gwałtowny przedmiotów znajdujących się w ich otoczeniu,
- poważnego zakłócania lub uniemożliwiania funkcjonowania jednostki organizacyjnej pomocy społecznej.

Zgodnie z art. 40 ust. 3 ustawy o ochronie zdrowia psychicznego, w przypadku wystąpienia u osoby przebywającej w domu pomocy społecznej zachowań zagrażających życiu lub zdrowiu jej samej albo innych osób, można wobec niej stosować przymus bezpośredni również w celu zapobieżenia opuszczeniu przez nią domu pomocy społecznej.

Szczegółowe zasady stosowania przymusu bezpośredniego, w tym dokumentowania i nadzoru nad stosowaniem środków przymusu bezpośredniego, określa ustawa o ochronie zdrowia psychicznego oraz akty wykonawcze, które pozostają w zakresie właściwości Ministra Zdrowia.

Kierownictwo Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej (MRPiPS) stoi na stanowisku, że regulowanie stosowania niestandardowych metod zabezpieczeń, poza procedurami wynikającymi z zastosowania przymusu bezpośredniego, budzi wątpliwości z perspektywy możliwych naruszeń przestrzegania praw mieszkańców.

Rozumiejąc, że domy pomocy społecznej mają obowiązek zagwarantować bezpieczeństwo mieszkańcom oraz personelowi w sytuacjach powtarzających się zachowań agresywnych ze strony niektórych pensjonariuszy, zapewniam, iż kwestia sygnalizowana w interpelacji będzie przedmiotem dalszych analiz, również w ramach bieżącej współpracy z Ministerstwem Zdrowia, dotyczących m.in. możliwości zapewnienia wzmożonego wsparcia w ramach systemu ochrony zdrowia psychicznego. W opinii kierownictwa resortu zabezpieczenia społecznego dalszych analiz wymaga również kwestia zasadnego kierowania do domów pomocy społecznej osób, które wymagają wsparcia wykraczającego poza standard usług i zakres wsparcia, które można im zapewnić w tych placówkach.

Z wyrazami szacunku

z up. Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

Katarzyna Nowakowska

Podsekretarz Stanu

/-kwalifikowany podpis elektroniczny-/